

V KAŽDÉM

„... se

dotýká

hluboké

meditace

o tom,

co

znamená

milovat

a truchlit.“

OKAMŽIKU

JSME POŘÁD

Kirkus Reviews

JEŠTĚ NA ŽIVU

T O M M A L M Q U I S T

V každém okamžiku jsme pořád ještě naživu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Tom Malmquist
V každém okamžiku jsme pořád ještě naživu – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

V K A Ž D É M

O K A M Ž I K U

JSME POŘÁD

JEŠTĚ NA ŽIVU

T O M M A L M Q U I S T

Vedoucí lékař šlápl na brzdu Karinina lůžka. Staniční sestru na jednotce intenzivní péče, která přestřihává tílko a sportovní podprsenku, nahlas informuje: „Těhotná žena, dítě podle zprávy v pořádku, třicátý třetí týden, příznaky podobné chřipce začaly asi před pěti dny, horečka, kašel, včera lehká dušnost způsobená graviditou, dnes akutní zhoršení, silná dušnost, před hodinou přivezena na gynekologické oddělení.“ Má silné ruce, zašroubuje lahev ve tvaru patrony a pokračuje: „Při samostatném dýchání leze saturace sotva přes sedmdesát, na kyslíku se nicméně zvyšuje, DF asi čtyřicet padesát, TK sto čtyřicet, AF sto dvacet.“ Porodní asistentka, která pomáhala s kyslíkem během převozu, se zarazí ve dveřích. Opatrně mě bere za paži. „Jsme v sále B na JIPu, chcete to napsat na papírek?“ – „Jste hodná, to nemusíte,“ odpovídám. „Je o ni dobře postaráno,“ říká. „Ano, děkuju.“ – „Dobře, tak já půjdu.“ – „Fajn, děkuju.“ Na hrudníku má Karin připnuté elektrody. Monitor vydává kvílivé zvuky. „Co jí to teď dáváte za léky?“ ptám se. „To se musíte zeptat Pera-Olofa,“ odpovídá mi místní sestra. „To je kdo?“ – „Já!“ vykřikne vedoucí lékař a dodává: „Vaše žena dostává Tazocin a Tamiflu a léky na bolest, taky utišující léky, dostává i další věci, v infuzi jsou vlastně jenom léčiva, jenže teď to tady s vámi nemůžeme probírat, všechno vám včas sdělíme, hlavně se uklidněte a nechte nás

pomocť vaší ženě.“ – „A dítě?“ zeptám se, ale nikdo neodpovídá. Posadím se na zem, opřu se o zeď vedle kyblíku s použitými kanyly. Objímám Karininu péřovku, ale pak ji pustím a vyběhnu ven, všimnu si cedule a šipky směrem k záchodu pro invalidy, běžím tam, nestihnu za sebou ani zavřít, zvracím a močím zároveň. Vykloktám si ústa vodou z kohoutku, ale pořád mi smrdí z pusy, umývám si jazyk tekutým mýdlem. Když se vracím zpátky, bílé křídlové dveře do sálu B jsou zavřené. Zafukám, otevřu a nahlédnu dovnitř. Jeden ze zdravotních bratrů sedí na stoličce mezi Karininy roztaženými stehny. Na svalnatých pažích se mu krouť tetování ve tvaru šavle. Karin dýchá maskou připojenou na lahev s kyslíkem, oči má zavřené, její obličej vypadá najednou cize. Zdravotník rozevřá prsty navlečenými v gumových rukavicích Karininy stydké pysky. Když mě spatří, pustí cévku a vstane, přejde ke mně, má prázdný pohled. „Musím vás poprosit, abyste počkal venku.“ – „Proč tu nesmím zůstat?“ – „Může to být choulostivé.“ – „Pro koho?“ ptám se. „Pro pacientku.“ – „Pro pacientku?“ – „Ano, pro pacientku,“ odpovídá a zřrá na mě, ale nedívá se mi do očí, civí mi na rameno. „Žiju s ní deset let, tohle je naše dítě.“ – „Přesto to může být choulostivé.“ – „A to, že tu s ní jste vy sám, to je v pohodě?“ opáčím. Postaví se mi do cesty a odvěť: „Musím vás poprosit, abyste počkal venku, přijdu pro vás, až to tu dám do pořádku.“ Aniž by se mě dotknul, vytlačí mě z místnosti. Zavře dveře.

Automat na kávu stojí naproti výtahům. Házím do něj desetikorunu, ale zapomenu vložit plastový kelímek. Proud kafe

vystříkne ven a rozlije se na podlahu. Z úklidového vozíku беру papírové utěrky a pouštím se do vysoušení. Když hledám další mince, vychází z jednotky intenzivní péče vedoucí lékař. Zadívá se do složky, kterou si opírá o břicho. „To jste ještě neomdlel?“ zeptá se, zřejmě očekává, že se začnu smát, a když nereaguju, pokračuje: „Stav vaší ženy je vážný.“ – „Copak to není zápal plic?“ ptám se. „I ten se přece může velmi zkomplikovat,“ odpovídá. „Dobře, ale dá se vyléčit?“ – „Většinou, ne vždycky,“ říká a nastupuje do výtahu, mačká jedno z tlačítek, kývne na mě hlavou a dodá: „Dám vám vědět, hned jak budeme moudřejší.“ Posadím se před sálem B na židli. Chodba je celá šedomodrá, lino, lišty, zdi, svodidla proti nárazu, dokonce i jídelní vozíky jsou šedomodré. Tři vyklápěcí okna za mými zády. Ven vidět není, soumrak udělal ze skel zrcadla. Vstanu a zaklepu na bílé dveře, vyčkávám, znovu se posadím. Za chvíli se v nich objeví zdravotní bratr. Pozoruju jeho tetování, znázorňuje jakousi bojovou scénu. „Už můžu dovnitř?“ zeptám se. „Ne,“ odpoví, vezme cosi ze skřínky a jde zpátky do sálu. Vyndám si telefon, odpovím na pár SMS, potom přecházím chodbou tam a zpátky, dokud mě nezačnou bolet nohy. Znovu zaklepu. Tentokrát otevře sestřička. „Dobrý den, omlouvám se, ale proč nemůžu dovnitř, řekněte mi aspoň jeden důvod, kterej pochopím, jsem si jistej, že mě Karin chce mít u sebe.“ – „Copak pro vás nikdo nedošel?“ ptá se ona. „To bych tady nestál,“ opáčím. „Omlouvám se, pojdte dál, Karin už je na tom drobet líp,“ dodává a trvá na tom, že mi přinese kávu a chléb se sýrem. „Děkuju, nechci nic.“ Karin mě zahlédne a zamává jednou rukou. Sestra jí sundala

masku a zvlhčuje jí rty tamponem na tyčince. Karin lapá po dechu, přesto se zdá, že si ten okamžik bez zpcené masky užívá. Přejdou k ní a vezmu ji za ruku. „Lásko, aspoň dostaneš tolik morfinu, kolik si jen zamaneš,“ zašeptám. Karin si ukáže na břicho, ubezpečím ji: „Dobře to dopadne, věř mi, všechno bude dobrý.“ Zvedne palec nahoru. Zdravotník s tetováním sedí v sesterně s oknem do sálu. Telefonuje, je jak ze žurnálu, husté, perfektně učešané vlasy, hladká pleť. Zvednu Karininu péřovku. Lékař se ke mně postaví zády a čeká na kolegu, jenž přináší cosi, co vypadá jako defibrilátor. Nejspíš přišel z KARIMu, utápnutý a trochu podivín. Po krátkém poslechu Karinina hrudníku pronese směrem k vedoucímu lékaři: „Potřebujeme akutně udělat spirální CT.“ – „Je to vážný?“ ptám se. Udělá na mě obličej a otočí se ke Karin: „Trochu jsem se na vás podíval, podle mě to vypadá na pořádný zápal plic, možná plicní embolii, nedokážu teď nic říct s jistotou, musíme to napřed zrentgenovat.“ – „Můžete to zopakovat, prosím?“ požádám ho. Vedoucí lékař odpoví, ale dívá se přitom na Karin: „Pneumonie nebo krevní sraženina, možná oboje, nebo si to alespoň v tuto chvíli myslíme, nasadíme léky na všechno, co by podle nás mohlo vaše dýchací potíže způsobovat, ale pranic se nám to nelíbí, mladá žena by takhle dýchat neměla, ani v těhotenství.“ Pokouším se zachytit Karinin pohled, ona se však dívá upřeně do stropu, ne nepřítomně, spíš jako by tam něco zahlédla. Zvednu oči tím směrem, vidím ale jenom zářivku a křídově bílý strop bez jediné praskliny v omítce. Lékař s úšklebkem pohlédne na bundu, kterou držím v ruce. „O kus dál na chodbě je skříňka, kam si můžete dát věci,“

upozorní mě. „Není třeba, patří Karin.“ – „Ale přesto, ty skříňky tam jsou, můžete jednu využít.“ – „To nebude třeba, ale každopádně děkuju,“ prohlásím a posadím se vedle postele.

Vezou ji dovnitř ocelovými dveřmi, které připomínají vchod do bunkru. Karin kašle, až jí nadskakují prsa. Posadím se k jednomu ze stolků. Skrze zdi ke mně pronikají duté, bzučivé zvuky. Asi po půl hodině vykoukne lékař a zeptá se mě, jestli jsem Karinin blízký příbuzný. „Stalo se něco?“ ptám se. Je holohlavý, nosí oválné brýle a představí se jako radiolog. Při odpovědi zadržává, prý to může chvíli trvat, Karin se totiž kvůli dušnosti špatně leží v horizontální poloze. „Chápu,“ přitakám. „Rozumíte, asi to nějaký čas zabere,“ doplňuje. „Chápu, děkuju.“ Vzduch na chodbě je zatuchlý a dusný. Sundám si svetr. Telefon doma zvedne Sven. Vyslechne mě, pak se ujistí: „Lékaři mají podezření na zápal plic?“ – „Jo, teď ji rentgenujou.“ – „Díky, Tome, že ses ozval,“ řekne. Zanedlouho volá zpátky. „Ahoj Svene,“ přijmu hovor. Nejspíš ho o to poprosila Lillemor. Počítám, že neklidně přecházela po jejich řadovém domku na ostrově Lidingö sem a tam tak dlouho, dokud tím Svena nedonutila znovu navolit číslo. „Omlouvám se, že zase otravuju,“ povídá. „Svene, já jsem volal vám.“ – „Nezlob se.“ – „Ne, to ze mě jen tak vypadlo, protože ses omlouval, že zase voláš,“ vykoktám ze sebe. „Nic se ne děje,“ opáčí a vyptává se na podrobnosti stran zápalu plic. „Řekl jsem ti všechno, co vím.“ – „Chápu,“ oduší a zeptá se, jestli by mi vadilo, kdyby přijeli. „Ne, ale o nic přece nejde, Svene, má zápal plic.“ – „Kde jste?“ zeptá se. „Söderská nemocnice.“ – „Kde

přesně?“ – „Přesně si to teď nepamatuju, máma nás vyhodila někde u gynekologie, já nevím, někde v podzemí, tady píšou Oddělení nukleární medicíny a CT.“ – „Tam ji asi jenom zrentgenují, pamatuješ si jméno toho oddělení?“ – „Už ne, můžu ti ho poslat esemeskou?“ – „Jistě, díky.“ – „Já jsem určitě zapomněl vypnout plotnu!“ vykřiknu. „Cože?“ – „Dělal jsem jí čaj, asi jsem zapomněl vypnout sporák.“ – „Aha.“ – „Svene, musím končit, zavolám mámě, má náhradní klíče.“

Vedoucí lékař na mě čeká na sále B. Přeje si se mnou mluvit. Do drsných rukou si z lahve s pumpičkou vedle dveří vtírá dezinfekční gel. Všechno na něm je šedé, kromě bílé uniformy. Vzal si s sebou ještě jednu doktorku, představuje ji jako porodníka. Ta začne vedle postele instalovat pojízdné ultrazvukové zařízení. Lékař lehce zatřepe rukama, aby mu rychle uschly, a spustí: „Karin, právě jsme dostali rentgenové snímky a předběžné výsledky krevních testů, nevypadá to dobře.“ Karin zůstává pozoruhodně klidná. Hladím ji po nohou. Lékař se nakloní, aby jí viděl do očí. „Slyšíte mě, Karin?“ ptá se. Karin přitaká. „Dobře, radil jsem se teď s hematology, s našimi i s těmi z Karolinské nemocnice, mám na mysli experty na krev, zjistili jsme u vás masivní nárůst počtu bílých krvinek, s velkou pravděpodobností se jedná o akutní leukémii.“ Karin se podívá na mě, ale slyším ji jen slabě. „Lásko, jsem tady,“ řeknu a položím jí ruce na tváře, „Karin, miláčku, tohle zvládneme, slibuju, zvládneme to.“ Karin mávne rukou. Snažím se rozluštit pohyby jejích rtů pod maskou. „Ptá se na dítě,“ řeknu nahlas. Karin zvedne palec

nahoru. „Nejdůležitější je teď Karin,“ říká lékař. „Dítě je v bezpečí v děloze, chráněné i před leukémií,“ dodá gynekoložka. Má dlouhé hnědé vlasy a drobný rovný nos. Působí dojmem, že jí lékařova přítomnost není příjemná, uvolní se teprve, když doktor sál opustí. Přejíždí ultrazvukovým snímačem po Karinčině břiše. „Čiperná holčička je to, vypadá to dobře, má se k světu, nic jiného tam nevidím,“ kývá hlavou a papírovým ubrouskem otírá gel. Ve dveřích se otočí, jako by chtěla něco říct, ale zarazí se a dlouze se na Karin zadívá. „Děkujeme,“ přeruším ji. Zaváhá, ale odpoví: „Dnes už jsou v léčbě leukémie úspěšní.“ – „Moc vám děkuju, díky.“ V Karinčině výstřihu se kroutí uvolněná šňůrka nemocniční košile. Zastrčím ji pod látku a upravím Karinčinu ofinu. Je mokrá od potu. Karin mě zatahá za ruku. „Dobry?“ zeptá se. „Ptáš se mě?“ Přikývne. „Lásko, jasně že mě to znepokojuje, ale teďka nemluv, soustřeď se na dýchání,“ uklidňuju ji. Na jednom z vozíků uvidím laminovaný papír s nákresem nouzových východů na oddělení. Použiju ho jako vějíř. Karin si rozvířený vzduch užívá. Ani nevím, jak dlouho stojím a ovívám ji, když otevře pusou. Zamlaská. Neslyším ji. Zní to, jako by říkala *liv*. Snaží se sundat si masku z obličeje, ale zabráním jí v tom. Zasténá. „Miláčku, co se děje?“ – „Pokřtít,“ dostane ze sebe. „Dobře, jasně, chceš ji pokřtít na Liv?“ Pokývá hlavou a vyhrkne: „Livia.“ – „Livia?“ Přitaká a zvedne zápeští. „Livia,“ zopakuje. „Skvěle, Livia,“ řeknu. Z kyslíkového přístroje se ozve pípání. Dovnitř vběhne jedna ze sester intenzivní péče. „Co se děje?“ ptám se. Zakřičí směrem k sesterně: „Dýchá příliš ztěžka.“ Dovnitř napochoduje vedoucí lékař, přitom něco žvýká,

polkne, odkašle si, postaví se před jeden z monitorů, ruce za zády. „Na kyslíku se drží dobře, zdá se, že je statečná, ale jestli se něco nezmění, budeme stejně muset začít s intubací,“ prohlásí a obrátí se na Karin. „Omlouvám se, že o vás takhle mluvíme, nedělám to schválně, jen je to snazší, tak se zkrátka věci mají, Karin, navzdory přístroji se vám nedaří dostat do sebe dost kyslíku, možná vás budeme muset uspat a nasadit podpůrné oxylučování pomocí respirátoru.“

Navrhuju, aby Sven auto zastavil, a nabádám ho, aby radši pře-
dal mobil své ženě Lillemor. „My ale sedíme v taxíku, počkej, dám ti k uchu Lillemor,“ opáčí. Její temný hlas mě znervózňuje. „Ahoj, dostali jsme výsledky,“ sdělím jí. „Aha, no a?“ – „Chtěl jsem vám to zavolat hned, je to těžký,“ pokračuju. „Aha,“ ona na to. „Říkal jsem si, že bude nejlepší zavolat vám, ještě než sem dorazíte.“ – „V pořádku.“ – „Těžko se mi to říká.“ – „Ano?“ – „Není to zápal plic.“ Lillemor ztichne, až se musím zeptat: „Jsi tam ještě?“

Když se vrátím zpátky, sedí lékař na stoličce vedle nemocniční postele. „Zrovna jsem vaši ženě vysvětloval, že jí dítě bere hodně sil, tělo jede na vysoký tlak, hladina laktátu je příliš vysoká,“ konstatuje. Otočí se na Karin: „Právě jsem mluvil s centrální JIP v Karolinské nemocnici, zatím se přikláníme k tomu, že dítě porodíme už zítra brzy ráno císařským řezem, Karolinská disponuje lepšími prostředky, jak vám a dítěti pomoci. Ještě dnes v noci nasadíme respirační asistenci, nebude to bolet, uspíme vás, usnete hluboce a sladce jako po dlouhém

pracovním dni.“ – „Převežete ji?“ zeptám se já. „Ano, bude to tak nejlepší,“ odpovídá. „Zítرا ráno?“ – „Ano, hned, jak se uvolní místo na C-JIP.“ – „Proč ji musíte uspat?“ – „Karin i dítěti se uleví, stejně bude muset před císařským řezem pod narkózu,“ opáčí. Karin se snaží něco říct, ale vzdá to a jenom pokývá hlavou. Položí si ruce na břicho. „Chápu, že se vám těžko mluví, Karin, беру to tak, že mi rozumíte,“ uzavře to lékař.

Karin leží v jakémsi polospánku, dýchá se jí čím dál hůř, občas pootevře oči a poškrábe se pod maskou, znejistí, když ji přestanu ovívat, a šátrá po mojí ruce. „Miláčku, úplně mi zdřevěněly ruce,“ namítám. Nemám sílu jí zabránit, aby si masku nadzvedla. Při výdechu hlesne: „V každém případě tě miluju.“ Přispěchá zdravotní sestra a vyhrkne: „Jak je vám?“ Karin zvedne palec. „Nesmíte si tu masku sundávat,“ pokaráá ji. „Ona to ví,“ řeknu.

Lillemor a Sven se ke mně blíží chodbou oddělení, ona má na sobě barevné šaty značky Mah-Jong, on zase svůj z módy vyšlý oblek. Cítím na svých prsou Svenovu širokou a vlhkou hrud. Lillemor očividně přivádí do rozpaků, když je oba objímám. Plaše se postaví stranou a poočku sleduje dveře na sál. Zeptá se, jestli můžou Karin vidět. Jdu napřed a ve dveřích řeknu: „Lásko, jsou tu tví rodiče.“ Karin vypadá vyděšeně. Sven zůstane stát na prahu. Lillemor chvíli vyčkává, ale rozhodne se vejít. Hladí Karin po noze a opakuje: „Dceruško naše milovaná.“ Karin začne vzlykat a máchat rukama. Lillemor se zarazí a vydechne: „Počkáme venku.“ Vezme prudce Svena za paži a vede

ho z místnosti ven. Karin mě chytne za košili a pozoruje mě. „Miláčku, já ti rozumím, nemusíš nic říkat, podle mě to chápou, vyřídím jim, že jsi ráda, že přišli.“

Sven a Lillemor se právě posadili na lavici připevněnou ke stěně u kuchyňky oddělení. Lillemor si před ústy přidržuje papírový kapesník. „Je všechno v pořádku?“ zeptám se. „Rozhodně,“ odpoví Sven. „Minule to probíhalo nachlup stejně,“ připomínám. „Díky, Tome, my to chápeme,“ přitaká. „Něco tady hučí, špatně slyším,“ říká Lillemor. Poposedne si, zvedne se, znovu se posadí. „Co to tu bzučí?“ natahuje uši. „Asi myčka uvnitř v kuchyňce,“ odpoví jí Sven. „Tady toho bzučí hodně,“ opáčím já. „Ne, něco jiného, takový vysoký zvuk,“ nedá se Lillemor a zakroučí hlavou. Posadím se vedle nich. Sven zkoumá vzor na potahu lavice a konstatuje, že představuje rozfoukané chmýří pampelišek. Lillemor opět zakroučí hlavou a pronese: „To je kerblík.“ Sven si složí ruce na stehna: „Zmínili se, o jaký typ leukémie jde?“ Lillemor po něm vrhne pohled. „Ne, nejspíš to ani sami ještě netuší,“ doplní se sám a pokývá na mě. „Jenom řekli, že akutní.“ Podívám se na Lillemor. „Jak se cítíš, Lillemor?“ zeptám se. „Omlouvám se, já jen strašně špatně snáším tohle nemocniční prostředí, a taky jak tady pořád něco píská,“ řekne a vstane. Vyndá z kabelky krabičku lékořicových pastilek, jednu mi nabídne, potom Svenovi a s rukama na uších se vydá chodbou pryč.

Primář se postaví za čelo nemocniční postele, gynekoložka monitoruje Livii ultrazvukem. „Lásko, neopustím tě, jenom dneska

v noci, musím doma vyzvednout pár věcí, pak hned přijedu, budu u tebe celou dobu, vrátím se brzo.“ Karin se podívá na dveře, potom na mě. „Tvoji rodiče sedí venku na chodbě,“ dodám. Pokývá hlavou. „Chápou to, miláčku, netrap se tím, dokonce jsem jim prozradil, že jsme jí vybrali jméno, Livia.“ Zvedne palec nahoru. Stoupnu si k umyvadlu. Karin hledí na mě a pohybuje rty. Neslyším, co říká, ale odezírám: dobrou noc. „Dobrou noc, broučku, uvidíme se brzo.“ Lékař položí ruku na masku. Vypadá to, jako by do ventilku kyslíkové hadičky něco píchal. Karin zavírá oči. Doktor počítá nahlas a celou dobu pozoruje hodinky: „Jedna, dvě, tři, čtyři, pět...“ Když opouštím sál, ještě pořád počítá. U výtahu se otočím a rozběhnu se nazpátek. Hlavní vchod na oddělení je zamčený. Zazvoním. Otevře mi jedna z Karininých sester. „Zapomněl jste něco?“ – „Ano,“ promýknu se a pospíchám do sálu B. „Spí, je všechno v pořádku?“ ptám se. „Je uspaná, žádné komplikace nenastaly,“ odpoví mi gynekoložka. „Dobře,“ poděkuju a prstem pohladím Karin po uchu. Kolem vpichu na ruce má tmavomodrou, trochu krvavou stopu. „Začnete s chemoterapií hned zítra?“ zeptám se. „Nevím, to se musíte zítra zeptat hematologů v Karolinské,“ odpoví doktor. Žaluzie v okně jsou stažené, ale menší okénko na větrání je otevřené, vidím za ním sráz směrem k zálivu Årstaviken, zahlédnu navigační poziční světla lodí, zelené a červené svítlny. Rozhlížím se po místnosti. V pozorovatelně sedí tři sestřičky pro intenzivní péči a jedna staniční sestra. Když k nim vejdu, zmlknou. „Neviděli jste Karininu péřovku?“ zeptám se. Staniční sestra dojde ke skříni. „Je to tahle?“ ptá se. „Přesně ta,

děkuju.“ – „Domů a odpočívat, potřebujete se vyspat.“ – „Jistě, už jdu, děkuju, jen se chci ujistit, že máte moje číslo.“ Sestra si sedne k počítači, má řídké, nafialovo nabarvené vlasy. Přečte nahlas číslo mého mobilu. „Máte to správně, děkuju, zavolejte mi prosím hned, jak budete vědět, kdy ji převezou do Karolinský.“ – „Spolehněte se,“ ujistí mě ona. „Bezva, děkuju.“

Lillemor čeká u malé vodní nádrže před hlavním vchodem do Söderské nemocnice. Pohled má upřený na lesklou hladinu. Jednou rukou se drží za břicho, nepatrnými pohyby si po něm přejíždí. Tu a tam se ozve hluk automobilu z hlavní silnice Ringvägen, jinak tu panuje ticho. „Taxík tu bude co nevidět,“ oznámí Sven a zastrčí si mobil do vnitřní kapsy u saka. „Kolik je hodin?“ zeptám se. „Skoro čtyři,“ odpoví. V taxíku mačkám Karininu péřovku, opřu si hlavu o chladné okénko a pozoruju asfalt, poklopy na kanálech, obrubníky, chodníky, refýže. Než vystoupím u schodů na ulici Lundagatan z auta, řeknu ještě: „To bude v pohodě.“

Máma zabrzdí na zastávce autobusu před Karolinskou všeobecnou fakultní nemocnicí v Solně, utíkám, ona za mnou něco křičí, neslyším ji, vbíhám do informací, dostávám mapičku, máma mi ukazuje směr, spěchám přes vstupní halu, kolem trafiky, dvacet metrů dlouhou chodbou, jež ústí v jakýsi sál, kde jsou dva nákladní výtahy a jedno schodiště, běžím napravo skrz další automatické dveře, do chodby ještě dvakrát delší, probíhám jinými dveřmi na fotobuňku, chvátám podél vnitřního dvorku, nákladní výtah sdílím se dvěma lékaři v operačních čepicích,

vystupuju, vbíhám na schodiště, sleduju šipky směrem k centrálním operačním sálům, procházím otevřenými ocelovými dveřmi, zelené pilastry, běžím po zelenkavém linoleu čtyřicet metrů dlouhým koridorem zakončeným téčkem, luštím cedule, nakonec se dám doprava směrem na Centrální jednotku intenzivní péče, uháním podél oken, napravo vidím nemocniční park, zdi s bílými tapetami, vběhnu do sto metrů dlouhé chodby, zastavím se u interkomu s kamerou, zmáčknou tlačítko, vyzvánění, dívám se do čočky. Mužský hlas: „Dobré jitro, jak vám mohu pomoci?“ – „Dobrý den, moje žena, měli ji sem převézt sanitkou ze Söderské nemocnice, je těhotná, budou jí dělat akutní císařský řez.“ – „Sem, na JIP?“ ptá se. „Ano, F21,“ odpovídám. „Jak se jmenuje?“ – „Karin Lagerlöfová.“ – „Vydržte chvíli.“ Nečekám ani pár minut a široké dveře se samy otevírají. Vysoký lékař má na sobě bílý plášť a tmavé, dozadu sčesané vlasy. Představuje se, ale já si mnohem víc všímám jeho pohledu, který jako by se pokaždé pokoušel vyhnout mému. Sděluje mi, že moji ženu právě přivezli a dávají ji na sál číslo 1, kde je jen jedno lůžko. Zdůrazňuje, že nic dalšího neví. „A kdo něco ví?“ ptám se. Hned jak ji umístí na sál, budu si prý moct promluvit s někým informovaným. „Je v pořádku?“ – „Instalují ji na sál, hned jak bude pacientka umístěna, přijdeme vás ven vyzvednout,“ odbyde mě a pokračuje kolem mě chodbou dál. Podívá se za mnou, jako by chtěl, abych ho následoval. „Vyznáte se tu?“ ptá se. „Jak to myslíte?“ nechápu. Pomocí kódu otevře jedny dveře a pokračuje: „Na centrálním JIPu se staráme o pacienty, kteří potřebují zvláště intenzivní péči, disponujeme

třinácti místy, speciálně vyškolenými lékaři a zdravotními sestrami.“ Rozsvítí. „Aha, dobře,“ přitakám a nahlédnu do místnosti o přibližně dvaceti metrech čtverečních. Pohovka, několik židlí, křeslo, kulatý stůl a jednoduchá kuchyňka. „No jo, není to zrovna Waldorf-Astoria, ale lepší než nic,“ omlouvá se lékař. „Kdy budou dělat císaře?“ nedám se. „To bohužel netuším, nejprve musíme vaši ženu stabilizovat, než se vůbec do něčeho pustíme.“ – „Jak dlouho tady budu muset čekat?“ ptám se. „Těžko předvídat, možná hodinu, nevím, nikdo vás nenutí, abyste seděl tady v rodinném pokoji.“ – „V pořádku, děkuju moc.“ – „Dobrá,“ řekne a nechá mě stát ve dveřích. Na jedné zdi visí televize. K velkému pokoji přiléhá ještě jedna místnost s palandou a malá toaleta. Průhledné záclony na okně směrem do chodby jsou zatažené. Použité kelímky od kafe. Koš plný zmačkaných papírových kapesníků. Posadím se ke stolu. Předemnou stojí umělá rostlina, tchynin jazyk. Na jeden z listů kdosi přilepil žvýkačku. Rozhodnu se vyjít na chodbu, ale dojde mi, že se pokoj odemyká na kód. Ten neznám a nevím, kde jinde bych jinak čekal. Zastavím se mezi zárubněmi a rozhlížím se. Ze dveří s nápisem C-JIP vyjde lékařka. „Promiňte?“ promluví na ni. Obrátí hlavu, ale jen kolem mě projde. Kráčí svižným krokem. Volám za ní. Zarazí se a otočí. „Znáte kód k těmhle dveřím?“ zeptám se. „A proč vám ho nedali?“ diví se. „No, pustili mě dovnitř, ale kód mi neprozradili,“ vysvětluju. Z náprsní kapsy vyndá zápisníček a zalistuje v něm. „Dvanáct – dvacet jedna.“ – „Výborně, takže rok a číslo oddělení, předpokládám?“ – „To mě nenapadlo,“ přizná. „Teď si to snáz

zapamatuju.“ Lišácky zamrká. „Ta těhotná je vaše žena?“ zeptá se. „Ano, moje,“ přitakám. Přejde ke mně blíž. Nebýt vrásek kolem přivřených očí, považoval bych ji za náctiletou. Stoupne si přede mě: „Taky mám holčičku, narodila se o měsíc a půl před termínem, buďte rád, že je to děvče, předčasně narozeným holčičkám dáváme větší šanci, že přežijí a vyvážnou bez poškození, než nedonošeným chlapcům.“

Máma mi cestou koupila v rychlém občerstvení salát. Strojově vyloupané krevety se topí v dresinku Rhode Island. „Uklidni se, házíš to do sebe, jak kdyby bůhvíco,“ napomíná mě. „V životě jsem nevyměňoval plínku,“ vysvětluju. „To zmákneš, dokonce i tvůj otec se to naučil,“ řekne mi, postaví se, podívá se na mě a dodá: „Co se děje, dítě moje drahý?“ – „Mám pocit, že jsem nechal puštěnej sporák.“ – „Prosím tě, Tome, to sis myslel i včera a byl vypnutý.“ – „Teď jsem ho určitě nechal puštěnej, do háje.“ – „Včera jsem nechala všeho a spěchala k vám, vypnul jsi ho,“ namítá máma. „A co ti na to mám říct?“ – „Mám jet k vám a zkontrolovat to?“ – „To bys mi udělala radost,“ přitakám. Prudce se otočí směrem ke dveřím, ale vtom do místnosti vejdou Sven s Lillemor. Máma si narovná svetr a medailonek a vypraví ze sebe: „Lillemor, Svene, já vůbec nenacházím slov.“ Obejmou ji a zeptají se, jak se daří Thomasovi. „Nic moc,“ odpoví máma. Sven a Lillemor mlčí. Všimnu si, jak máma zneróvní, že nejspíš řekla něco špatně. „Tak jste to našli,“ vložím se do hovoru. „Šlo to snadno, cestu sem jsi nám popsals přesně,“ odvětví Lillemor. Matce se nedaří pustit televizi, zuřivě mačká

dálkový ovladač. Lillemor se zeptá, jestli jsem už dneska Karin viděl. „Ne, akorát ji instalujou,“ odpovídám. „Instalují?“ nechápe. „Tak to říkali.“ Máma si začne listovat v bulvárních novinách, brýle na čtení jí visí na šňůrce na krku. „Copak takhle něco vidíš?“ zeptám se. „To máš jedno,“ odbyde mě a dodá: „Chceš ještě, abych zajela k vám a zkontrolovala tu plotnu?“ – „Ne, vykašli se na to, jsem jenom neurotickej,“ odpovím a jdu ven na chodbu, jdu, dokud nenarazím na lavičku. Kolem mě projede značnou rychlostí lékař na koloběžce. Co by si Karin asi přála, abych pro ni udělal, kdyby mě viděla, jak sedím před gastroenterologií na lavičce bez opěradla? Vyhledám telefonní číslo na její nejbližší přítelkyně, Caro, Johannu a Ullis. „Ahoj, tady Tom, máš chvílku?“

Když se vrátím, sedí Sven opřený na pohovce a čte cosi na tabletu. Lillemor si u stolu prohledává kabelku. „Bisse se k vám jela podívat na ten sporák,“ oznámí mi. „Dobře, vždyť jsem jí říkal, že nemusí,“ opáčím. „Máns je na cestě,“ dodá Lillemor. „Aha, to sem jede až z Örebro, nebo co?“ – „Dorazí příštím vlakem,“ odpoví mi. Posadím se na jednu ze židlí. „Stavoval se tu doktor,“ povídá Sven. „Aha, fajn, a co chtěl?“ – „Karin se hodnoty stabilizovaly natolik, že plánují provést císařský řez už odpoledne.“ – „Bezva, to je super, díky, ale stejně bych byl rád, aby všechny informace šly odteď nejdřív přese mě, jestli to nevádí?“ – „Ale tys tu nebyl,“ přisadí si Lillemor. „Nebyl, ale o to nejde, přejeme si, aby to tak fungovalo.“ – „Přejeme?“ vybuchne ona. „Já a Karin, samozřejmě.“ – „Dobře, ale ten doktor sem teď přišel a ptal se po tobě, jenže ty jsi byl pryč, mysleli jsme, že

je to důležité.“ – „Chápu, ale zopakuju to teda ještě jednou, jde o Karinino přání, informace jdou nejdřív ke mně, to znamená ke mně a Karin, ale tohle jsme přece probírali už včera.“ Ozve se zaklepání na dveře, Lillemor vyskočí ze židle. „Svene,“ houkne a významně se na něj podívá. Sven se zvedne, ale to už jsem u dveří já. Sestra je bledá, a když klade otázku, tupě se usmívá: „Čekáte, až budete moct navštívit Karin Lagerlöfovou?“ – „Jistě, už se chystají na císaře?“ zeptám se. „Ještě ne, jen jsem vám přišla říct, že se za ní můžete jít podívat, jestli chcete, a také si promluvit s odpovědnými lékaři.“ Pozoruju Svena a Lillemor. „Běž ty, Tome, my počkáme tady,“ řekne Sven.

Zastavím se teprve v okamžiku, kdy sestřička otevře dveře do malého předpokoje sálu 1, zadívám se na svoje ruce, roztahuju prsty, snažím se vybavit si Karinin obličej, ale ne všechno vidím zřetelně, chybí celé části, je to nepříjemný pocit, jako by uběhla už spousta let od chvíle, kdy jsem ji potkal naposledy. „Jdete dál?“ zeptá se sestřička, čeká v otevřených dveřích. Vzhlednu: nejprve si všimnu hadičky od kyslíku, světle modré, vypadá jako část nějaké hračky, visí mezi Kariníným obličejem a respirátorem, v němž to pravidelně praská ve stejném rytmu s jejím stoupajícím a klesajícím hrudníkem, pak mi dojde, že je Karin nahá, jenom prsa a genitálie jí přikrývá tenká deka, vidím jí mezi nohy, pohlaví vyholili, z močové trubice vede katétr, víčka má sklovitá. „Pojďte dovnitř,“ nabádá mě sestra a přehodí Karin přes stehna prostěradlo. Pohládí ji po ruce: „Zrovna jsem vaší ženě vykládala, že z vás budou rodiče.“ – „To už ví,“ opáčím. „Já myslela, jako že už dneska, brzo.“ – „Jojo, jistě, děkuju.“

Přinese stoličku a postaví ji vedle postele. Posadím se. Jiná sestra ťuká na nádobu s infuzí. V pravém rohu pokoje sedí lékař a píše něco na počítači. Za oknem, na druhé straně ulice, se tyčí cihlová fasáda, trojdílná okna, základy domu černé jak smůla, ten barák poznávám. „To je Ozařovací centrum?“ zeptám se a ukážu směrem k budově. „Přesně tak, znáte to tam?“ – „Ano, táta tam chodil asi před deseti lety na kontroly.“ – „Aha, jeřda,“ řekne sestra a stoupne si vedle mě. Dívá se z okna stejným směrem. „Takové jarní počasí, dneska to bude v parcích samý piknik,“ poznamená. Doktor má špičatý obličej, hnědé vlasy, rovnou ofinu, malé obdélníkové brýle. Jemný stisk ruky. Působí plaše. „John Persson,“ představí se, „jsem vedoucí lékař tady na C-JIP, to já jsem na intenzivní péči za Karin hlavní zodpovědná osoba.“ – „Aha, já jsem Tom,“ odpovím. „Jste tu sám, Tome?“ – „Jsem nejbližší příbuzný, nebo jak tomu říkáte.“ – „Prý přijeli i rodiče Karin?“ – „To bylo její přání, aby veškeré informace šly nejdřív ke mně, a já je pak předám rodičům a přátelům,“ vysvětluju. „Dobré vědět, tak tedy, navrhuji, abychom si rovnou sedli i s hematologem, bude mít Karin na starosti, přizvali jsme i gynekoložku, která dítě přivede na svět.“ – „Jistě, to zní dobře, teď hned?“ – „Ano, nebo se vám to teď nehodí?“ – „Ale hodí, samozřejmě, děkuju.“ Velmi pomalu se odšourá přes chodbu do jakési kanceláře, kterou nazývá Atlasárnou. Počítače, tiskárny, knihovna s lékařskou literaturou a stohy papíru. V pokoji už čeká hematolog, típne mobilní telefon a představí se jako Franz Callmer, profesor a vedoucí lékař Hematologického centra. Husté, rozčuchané šedé vlasy, vrásčitý krk, přátelské oči. Kromě

Persson a hematologa je v místnosti ještě sekundář a anesteziolog. Sekundář sedí na stole, ruce v kapsách. Anesteziolog stojí opřený o zárubeň a žvýká. Dozvídám se, že sekundář patří do zdravotnického týmu na sále 1 a anesteziolog bude zodpovědný za narkózu během císařského řezu. „Čekáme ještě na Agnetu, ta bude císaře provádět, ale asi můžeme začít,“ pronese Persson. Posadím se na jednu ze židlí u psacího stolu a zadívám se na látku potahu: světlemodrý denim. Persson pokračuje týmž klidným hlasem: „Tome, vaše žena je velmi vážně nemocná a bude se to rychle zhoršovat. Proto jsme se rozhodli přikročit k císařskému řezu, dítě je v pořádku, obáváme se jen o Karin, zkusím mluvit jasně, pracujeme na tom, abychom ji z toho dostali, sebemenší zákrok znamená riziko, dá se říct, že vícero Karininych orgánů nezvládá tak docela dělat to, co má, situace je kritická z několika důvodů, ten nejzřejmější je, že se nedokáže okysličovat, další příčinou je nesoulad mezi průtokem krve a tlakem, hladina laktátu je na patnácti a stále stoupá, to je u člověka, který klidně leží, opravdu hodně.“ Hematolog přitaká: „Takové hodnoty mívají naši vrcholoví sportovci těsně předtím, než se zhroutí vyčerpáním, při normální chůzi má člověk laktát na jedničce nebo na dvojce, Karinino tělo je vyčerpáné, velmi mírně řečeno.“ – „Co to znamená?“ ptám se. Odpoví hematolog: „No, co to znamená, vaše žena je těhotná a těžce nemocná, hodnoty laktátu, jak říkal John, disproporce mezi průtokem krve a jejím tlakem, tady trochu koketuujeme se sepsí, tedy otravou krve, ale nemůžeme spekulovat, Karin celkový stav pravděpodobně souvisí s daným onemocněním.“ Hledá slova. „Buďte ke mně prosím co nejupřímnější, chci slyšet

všechno, hned," říkám a všímám si, že hematologa lehce irituje, jak se otáčím na židli. „Upřímní jsme, to my musíme," vezme si slovo Persson. „Dostane se z toho?" ptám se. Persson se opře lokty na stůl a významně se na mě podívá: „Tome, děláme všechno pro to, aby se Karin ulevilo, ale mluvmě na rovinu, jak už jsem předeslal, její akutní zdravotní stav je velmi kritický." – „Jak moc kritickéj?" – „Připravili jsme jednotku ECMO," odpoví. „To už jsem někdy slyšel, ale nevím, v jaký souvislosti." Hematolog vysvětluje: „ECMO je Extrakorporální membránová oxygenace, moderní mimotělní oběh, máme tady v Karolinské na péči o pacienty pomocí ECMO specializovaný tým, nemalujme čerta na zeď, ale jistě jde o vážnou situaci, jakou si nikdo nepřeje, ECMO je nicméně plán B, z mé zkušenosti jakožto odborníka na poruchu krvetvorby musíme při tomto typu onemocnění především získat čas." – „Takže je to leukémie?" zeptám se. „Ano, leukémie," odpoví mi. „Jakéj typ leukémie?" – „Kdybyste se na chvíli přestal točit na té židli, možná uslyším, na co se mě ptáte," poznamená. „Aha, pardon," odpovím a zopakuju otázku. Zadíává se na své bílé tenisky, dlouhé a pevně zavázané. Odpověď zamumlá: „No, jmenuje se to C devadesát dva tečka nula, akutní myeloidní leukémie." Pak zvýší hlas: „Ale jak jsem řekl, potřebujeme získat čas, teď akutní sekce, potom musíme snížit vysoký počet leukocytů, tedy bílých krvinek, což je důsledek leukémie, a až budeme hotoví, doufejme, že zítra, chtěl bych začít s chemoterapií, která ovšem vyžaduje čas, a ten my nemáme." Založím si ruce za hlavou. „Tome, je mi jasné, že je to moc informací najednou," vloží se do toho Persson. „Před týdnem jí na dětským

brali krev, říkala, že všechno vypadá v pohodě, a především jsme se spolu dívali na film.“ Hematolog zírá do desky stolu: „Všechno vypadalo v pořádku, tehdy, šlo to rychle.“ Sklouzne pohledem na mě a pokračuje: „Nedokážu si ani představit, teď když z vás budou rodiče a vůbec, ne, tohle je prostě příšerné.“ Sekundář mi podá ubrousek. Poděkuju, natáhnou se pro něj a začnu si ho namotávat mezi prsty. „Myeloidní leukémie se u každého projevuje jinak, v případě vaší ženy je tu jistá souvislost mezi rychlým průběhem nemoci a těhotenstvím, ale jak podotkl John, pracujeme na tom, aby se její stav zlepšil.“ Přeruším Callmera: „Má chemoterapie nežádoucí účinky?“ – „Cytostatika vedlejší účinky mívají, ano, ale ne jako dřív, daří se nám je odbourávat,“ odpovídá. „Aha, tak to je fajn.“ – „Ještě je dobré vědět, že i když cytostatika přinesou kýžený efekt, pořád existuje vysoké riziko recidivy, život pak navíc komplikuje neustálá léčba, nicméně pořád je to život,“ vysvětluje Callmer. Persson ho doplní: „Ale teď jsme tu, Karin leží na sále hned vedle a my uděláme všechno pro to, aby byla zase v pořádku.“ Podívá se mi přes rameno: „A tady máme paní doktorku, to ona provede císařský řez.“ Ve dveřích stojí silná žena s tmavě hnědými vlasy, staženými do prořídlého culíku. Funí a potí se. „Zdrželi mě, omlouvám se, vy jste otec, předpokládám,“ vypraví ze sebe a vejde dovnitř. Má pevný stisk: „Agneta, jsem vedoucí lékařka na gynekologii.“ Mou ruku nepouští: „Vaši ženu budu operovat já, dítě je zdravé, ale Karin je těžce nemocná, operace sama o sobě není nijak složitá, nicméně při dané souhře okolností jde o větší sousto, bude přítomno víc intenzivistů než při obyčejné sekci,

jde o bezpečnostní opatření, jinak nic zvláštního.“ Pustí mi ruku. „Chcete se na něco zeptat?“ Pozoruje mě a vyčkává. „Chtěl bych u toho porodu být,“ odpovím. „Počkáte v sousedním pokoji, sestřička vám pak miminko přinese, bude tu nachystaný personál z neonatologie, o děcko se postarají, dcera se narodí asi o měsíc a půl dřív, vaše žena je myslím ve třiatřicátém týdnu plus několik dní.“ – „Ano.“ – „Výborně, tak jste o něco moudřejší,“ řekne, položí mi ruku na rameno a dodá: „Uvidíme se tedy za chvíli, Tome.“ – „Nejsem si jistej, že správně chápu, proč nesmím zůstat na sále?“ zeptám se. Lékařka se podívá nejprve na anesteziologa a pak opáčí: „Smíte čekat ve vedlejší místnosti, vede z ní okno do operačního sálu.“ – „Takže nemůžu sedět u Karin?“ – „Příbuzní na operační sál nepatří,“ odpoví. „Hrozně nerad bych teď Karin opouštěl.“ – „Na svoji ženu uvidíte, takhle to chodí,“ odpoví a namítne, že už musí jít, čeká ji totiž ještě jedna operace. Anesteziolog pomrkává za brýlemi se stříbrnými obroučkami, vyplivne žvýkačku do koše a prohlásí: „Uvidím, co se dá dělat, držte se někde poblíž, vyzvedneme vás, až bude čas.“ – „Děkuju vám,“ řeknu. Kývne na zbývající lékaře a odejde také. Hematolog se nakloní, vypadá to, že se chystá vstát: „Je mi jasné, že je toho ažaž, ale nemáte ještě něco na srdci?“ Persson se na mě váhavě podívá. Nahlédnu do svého zápisníku a pokouším se rozluštit, co jsem si zapsal.

Sedím na chodbě před vchodem na oddělení F21. Přichází sestra z anesteziologie a natáhne ke mně svou ruku jako z porcelánu. „Jaleh,“ představí se. Vstanu. „Stalo se něco?“ ptám se. „Mám vás

vyzvednout a odvést na operační sál.“ – „Císařský řez?“ – „Ano, císařský řez.“ – „Ted?“ Sestřička si hraje s bílou perlovou náušnicí. „Ano, teď, můžete jít za mnou, je to tamhle vzadu, pojdte.“ Pohybuje se energicky, ve svých crocsech s maskáčovým vzorem téměř hopsá. Pooperační sestává z velkého sálu s asi dvacítkou postelí oddělených zástěnami. „Počkejte tady, jenom se podívám, že máme zelenou,“ pokyne mi, jde k pultu pro personál uprostřed místnosti a dá se do řeči s někým, kdo má na sobě cosi jako plavecké brýle. Zřejmě je za oddělení zodpovědný. Sestřička gestikuluje, oba se dívají na mě. Muž sklopí hlavu a zvedne telefon. Sestra se vrátí zpátky a tiše mi řekne: „Zatím nic moc, každý doktor si střeží svůj píseček.“ Přejde k jednomu z regálů a zamává na mě. Hledá cosi v policích. „Tohle by vám mělo padnout,“ řekne a podá mi tmavě modrý operační plášť a tyrkysovou čepičku. Pak na mě počká před dvojitými ocelovými dveřmi, jež vedou na Akutní a Traumatické oddělení centrálních operačních sálů. V úboru si připadám nepatřičně, jako přestrojené dítě, nejhorší je čapka, je mi z ní nanic. „Vážně to na sobě musím mít?“ ptám se. Odpovídá mi a přitom pozpátku vstupuje na oddělení: „Operační sál vyžaduje sterilní prostředí, tu chvíli to jistě přežijete?“ – „Takže budu moct zůstat v sále?“ – „Ano, přesně tak.“ – „U Karin?“ – „Ano, přesně tak.“ – „Moc vám děkuju.“ Světlo silných zářivek se odráží od lesklé gumové podlahy a protíná chodbu jako středová linie. Podél stěn stojí zářivě žluté odpadkové koše a nemocniční vozíky. Sestra se zastaví: „Tak tohle je sál 2, tady uvnitř budeme.“ – „Stihnu si ještě odskočit?“ zeptám se. „Určitě,“ odpoví a ukáže mi směrem

k rohu chodby. „Dejte se doprava, stojí tam, že je toaleta určena pro personál, ale můžete ji použít,“ doplní a ještě za mnou křikne: „Nemusíte pospíchat.“

Vyteče ze mě sotva pár kapek, zapnu si poklopec a vyhnu se zrcadlu; když si nad umyvadlem strkám prsty do krku, vydávám zvuky jako zvíře, ale jen se dávím, nic z obsahu žaludku ze sebe nedostanu, sundám si čepici a namočím si obličej. V hale před sálem 2 visí ještě jedno umyvadlo, znovu si opláchnu ruce. Sestřička z anesteziologie mi drží dveře a já si do prstů vmasírovávám dezinfekční sprej. „Nezapomeňte si čepici,“ připomene mi. Nasadím si ji a celý sál mnou pronikne, zářící operační lampa, výtah pro vozíky, výsuvné vzpěry lehátka, bledá světlemodrá barva zdí, obdélníkové a kosočtvercové vzory na podlaze, ocelové kulaté stoly, stojany s infuzemi, monitory, až velkoměstský shon skoro dvacítky lékařů a sester, kteří se připravují, a potom Karin ležící uprostřed sálu, břicho zakryté zelenou plentou nataženou mezi dvěma sloupky na kolečkách, má stejnou příšernou hučku jako já. „Můžete se posadit sem,“ ukáže mi sestra z anesteziologického. „Bezva,“ poděkuju a sednu si po Karinině levé ruce. Má ji položenou na kovové opěrce s nylonovým polstrováním. „Vemte ji za ruku,“ nabádá mě sestřička. „Dobře, děkuju.“ Jemně vsunu svou ruku do Karininu, mám vlhkou dlaň. Napravo ode mě stojí u kontrolního monitoru anesteziolog, s někým telefonuje. Udělá několik rychlých kroků směrem ke mně a poklepe mi na rameno: „Dobrý den, ahoj.“ – „Nemůžu takhle něco zvorat? Myslím, že se mi třesou ruce,“ zeptám se sestřičky. Podívá se na Karininu paži a otočí se na

anesteziologa: „Že ji může držet za ruku, vidíte?“ Lékař se podívá přes obroučky brýlí a odpoví: „V pohodě, paže je takhle v dobré poloze, navíc je přivázaná.“ Podívá se na mě a dodá: „Jasně že ji můžete držet za ruku.“ Personál za plentou má roušky přes ústa, přes uši až na krk jim visí chirurgické čepice jako jakési tenké kukly. Je mezi nimi i zdravotní bratr, otáčí se a říká: „Dobře, dáme si chirurgický time-out, začíná operatér.“ Vedoucí lékařka spustí: „Agneta Arvidsson, gynekoložka, vedoucí lékařka na gynekologii, budu dnes provádět zákrok, akutní sekci, jednak z důvodu zdravotního stavu matky, tedy čerstvě zjištěné leukémie, jednak z obavy, že dítěti hrozí kvůli blastům v oběhu respirační problémy, matka je od včerejšího dne pod sedativy, intubovaná, napojená na ventilátor, to ještě probereme.“ Pak se vrátí ke svým přípravám. Jeden po druhém na sále se představí, sestry, porodní asistentky, lékaři. Začnu se bát, že nejspíš budu taky muset sdělit jméno a příjmení, že budu muset v té směšné operační čepici vstát, všichni uvidí, jak blízko jsem naprostému zhroucení, a tím pádem budu riskovat, že mě odtud vyvedou, pryč od Karin a od Livie. Uklidním se teprve, když dojde řada na anesteziologa, který všem vysvětlí, že jsem otec dítěte. Za mnou, u dveří do sálů, stojí muž v bílém mundúru. Jako jediný na sobě nemá operační plášť, jenom čepici. Má postoj jako sjezdař. Rovná, silná záda, pevné nohy, napjatá ramena. Když na něj přijde řada, řekne: „Mé jméno je Holger Kinch, jsem lékař z ECMO týmu, pacientka už od včerejška trpí akutním respiračním selháním, jsem tu pro případ, že by nastala okamžitá potřeba plné výměny kyslíku prostřednictvím ECMO.“ Vedle

mě si stoupne sestřička a začne nahlas číst Karinin identifikační náramek. Slyším hlas, který na druhé straně sálu opakuje její rodné číslo. Z identifikačního náramku přijde informace přečíst vícero sestřiček a několik jiných hlasů z opačné strany místnosti jim odpovídá. „Zapomněla jsem,“ zašeptá mi sestra z anesteziologie. V ruce drží roušku na ústa: „Vemte si to.“ Pokouším se ji nasadit. „Tohle přijde za uši,“ ukáže a pomůže mi dostat se z gumíček, kterými se mi podařilo omotat si krk. V roušce se špatně dýchá, moje nádechy a výdechy přehlušují všechny zvuky v sále, musím zadržet dech, abych mohl vůbec vnímat, co se kolem mě říká. Někdo zakřičí: „Dezinfekce operačního pole provedena, sterilita potvrzena!“ Tisknu Karin ruku. Sestřička položí na zem sklenici s vodou. Poděkuju, stáhnou si roušku a napiju se. Když vedoucí lékařka mluví o očekávané ztrátě krve, sestra si ke mně přidřepne. „Jak to zvládáte?“ ptá se. „Jenom mě příšerně rozbolela hlava, ale v pohodě, děkuju,“ odpovím. „Chcete Alvedon?“ – „Ne, to je dobrý, děkuju.“ – „Chápu, klidně si řekněte.“ – „Díky.“ Pokouším se osušit si ruce o úbor, ale jen rozpatlávám po umělém povrchu pot. Instrumentářka zvýší hlas: „Všichni srozuměni, že se v případě potřeby svoláme k poradě?“ Ostatní jednohlasně přikývnou: „Ano.“ Vedoucí lékařka hlásí: „Řez zahájen ve 14.21, dnes.“ Pátrá pohledem. Po chvíli ticha sestra hlesne: „Dvacátého března.“ Někdo se zasměje. „Ano, takhle to dopadá, když člověk pracuje přesprávně, přesně tak, dvacátého března,“ doplní lékařka. Sestra z anesteziologie spěchá k odsávačce a začne kroutit jakousi patronou a upravovat katétr v Karinině loketní jamce. Anesteziolog

ji pozoruje: „Výborně, Jaleh, vypadá to dobře.“ Sestra s rukou na Karinině dýchací masce konstatuje: „Kašle tenký, krvavý hlen.“ Tělo Karin se roztřeše, nijak výrazně, nevidím to, ale cítím to v ruce, takové malé, malinké otřesy, které procházejí i mnou, slyším, jak se za plentou ostatní baví, cinká ocel, je slyšet sání, stisknu Karininu ruku ještě pevněji a zašeptám: „Jsem tady, lás-ko.“ Předkloním se, zavřu oči, zaslechnu roztroušený potlesk a křik, pronikavý a děsivý, ale nádherný, nepřestávající, tak silný, poznávám hlas vedoucí lékařky: „Je 14.35, což můžeme uvést jako čas narození.“ Otevřu oči a postavím se, aniž bych pustil Karininu ruku. Lékařka drží Livii za nohy, vypadá to, jako by třímala krvavou kořist. „Jestli mě slyší pan otec, dítě, které nekřičí, je špatné znamení, tohle je perfektní, ty máš ale silný hlas, no to víš, že jo, krásná holčička,“ pokračuje lékařka. Aniž si stihnu pořádně uvědomit, co se vlastně děje, nebo proč najednou běžím za týmem z neonatologie, jedna ze sester nese Livii v bílé osušce, je růžovoučká a ulepená, někdo jiný před sebou tlačí vozík s placentou v kulaté míse, sestra z anesteziologie mě následuje ven, u dveří ukáže: „Tamhleto je sestra z neonatologie, je to porodní asistentka, a ta s kyslíkovou bombou, to je dětská lékařka, nebo pediatrička, jak my říkáme.“ Položili Livii na lehátko, jak se očividně říká dětskému stolku pro resuscitaci novorozenců. Nosními trubičkami dostává kyslík. Pediatrička má modré gumové rukavice, poslouchá stetoskopem. „Srdce zní dobře,“ říká. Naprosto věcně dodá: „Máte opravdu hezkou holčičku, gratuluji.“ Ostatní přitakávají. „To říkáte určitě všem,“ namítám já. „Jistě, ale ne vždy si to člověk opravdu myslí,“

odvěti lékařka. Dvacet centimetrů dlouhou, světle tyrkysovou pupeční šňůru zakončují dva peány. Sestřička se na mě podívá: „Můžu vás obejmout?“ – „Dobře,“ odpovím a ona mě stiskne. „Máte pro ni jméno?“ zeptá se. „Livia,“ odpovím. „Olivia, to je nádherné, chcete Olivii přestříhnout pupeční šňůru?“ – „Nemůže ji to bolet?“ ujistím se. „Ne, šňůru tvoří jen cévy a pojivové tkáně, je to jako stříhat nehty,“ ubezpečí mě a podává mi chirurgické nůžky. „Nene, tady, musíte stříhat tady,“ upozorňuje mě a ukazuje. Stříhnu, ona zatleská. „Tome, někdo s vámi chce mluvit,“ oznamuje mi sestra z anesteziologie a pomrkává směrem ke dveřím na sál. Otočím se a spatřím anesteziologa, sundává si za sklem úzkého obdélníkového okna roušku a zvedá palec směrem ke mně, ale těsně předtím, než mi dojde, že je to on, mám pocit, že vidím Karin, v tom kratičkém okamžiku skoro vykřiknu: „Všechno je v pořádku, láska.“ Porodní asistentka vyndává vlhkou placentu. Ukazuje na pupeční šňůru, která se kroutí jako staročínská kresba kmene stromu s žilami místo větví a plodovým vakem jako korunou a říká: „Už chápu, proč se tomu říká Strom života.“ – „Ano,“ odtuším. „Chcete si to schovat?“ – „Schovat?“ vyhrknu. „Ano,“ odpoví. „Ne, děkuju.“ – „Neděste se, ptám se na to vždycky, někteří lidé chtějí placentu sníst.“ – „Děláte si legraci?“ – „Ne.“ – „Nemám zrovna chuť na placentu,“ ujistím ji. „Nemyslím vás, většinou jsou to matky, údajně to má spoustu pozitivních vlivů, stimuluje to tvorbu mateřského mléka, vyrovnává hladinu hormonů a tak, jen jsem se zeptala.“ – „Aha, neměl jsem o tom ani tušení,“ řeknu a sehnu se nad Livií. „Můžu ji vzít za ruku?“ zeptám se.

„Určitě, samozřejmě,“ ujistí mě dětská lékařka. Livia má světle červenou ručku, tak malinkou, že neobemkne ani můj prst, drobounké růžové nehty. Pediatřička na mě sklouzne pohledem: „Musím říct, že vaše dcera je na to, že se narodila jeden a půl měsíce před termínem, skutečný obr, ale stejně si chvilku poleží na neonatologickém oddělení na intenzivní péči, abychom jí do začátku pomohli.“

Až na silné světlo, které vychází z lampy nad Liviiným inkubátorem, tady vládne tma. Liviin obličej není roztomilý, není sladounký ani vyhlazený, je napuchlý, vrásčitý, strupovitý, jako tvář nějakého starého a nemocného člověka. Nezáří z ní zdravá Karin. Jako by ji upekla matčina krvinková nemoc. Zabalili ji do pleny, dali jí světlou citronově žlutou čepičku a pod nosem jí omotali silikonovou trubičku s kyslíkem, která se kolem malinké hlavičky kroutí jako vesmírná maska. „Budeme vaši dceru krmit umělým PreNAN Discharge přes sondu,“ informuje mě sestřička. „Aha, a co to je?“ ptám se. „Něco jako mateřské mléko, jenom víc nakopává, můžete si to vygooglit, jestli vás to zajímá.“ – „Já vám věřím, stejně nemám v telefonu internet.“ – „Dobře děláte, beztak dneska všichni akorát sedí a ťukají do mobilů,“ prohlásí ona. „No, hlavně spíš nemám na pořadnej tarif,“ vysvětluju a během toho, co si povídáme, Livia utichne a začne trhat hlavou, jako by něco hledala. „Mluvil jste s dcerou, když byla ještě v bříšku?“ ptá se sestra. „Jo, občas ano,“ odpovím. „Jak jste na ni mluvil?“ – „Jak?“ – „Poznává totiž váš hlas,“ upozorní mě. „Aha, ne, to mi ani nepřijde.“ – „Mně ano,

už tu pracuji nějaký ten pátek a leccos jsem pochytila.“ – „Aha, no, když to říkáte,“ přikývnu a pozoruju Livii. „Na naše hlasy takhle nereagovala, poslouchá vás, na to vezte jed,“ ujišťuje mě. Druhá sestřička odveze inkubátor na opačný konec místnosti, vrátí se k nám a zeptá se: „Mluvil jste na ni s hlavou přímo u břicha?“ – „Jo, ale hlavně jsem spíš zpíval, její maminku to uklidňovalo.“ – „Jen si to představte, už v bříšku takhle vnímáme,“ přitaká. „No ano, naprosto neuvěřitelné,“ přisadí si druhá. „Omluvte mě,“ přeruším je a vyběhnu ven na chodbu.

Před zrcadlem na toaletě si všimnu, že mám na sobě pořád ještě modrý operační plášť a čepici. Celý úbor hodím do koše pod umyvadlem a posadím se na poklop od záchodu. Vyndám telefon, patnáct zmeskaných hovorů, jeden od matky a čtyři od otce. Přečtu si esemesky, na některé z nich odpovím. Než se vrátím zpátky, Livia usne. Pravou nohu jí zavázali. „Musela jsem jí nožičku zabalit, chtěla si pořád vykopávat hadičku, holka má kuráž, chcete si ji podržet?“ – „A nevbudí se?“ zeptám se. „Určitě si ráda chvíli pospí u tatínka.“ – „Dobře.“ Sestra přinese košili, kterou nazývá kojící halenkou. „Musíte mít něco sterilního, našla jsem jen tohle,“ vysvětlí mi. „Dobře, to je v pohodě.“ Sundám si tričko a obléknu si měkkou košili s rozparkem až k pupku. Položí mi Livii na prsa. Po chvílce na sestřičku mávnu. „Copak, všechno v pořádku?“ – „Dýchám hrozně zrychleně, nemůže ji to vzbudit?“ – „Určitě ne, vypadá spokojeně.“ – „Aha, no jo, ale není jí vedro, mně je hrozný horko?“ Sestřička položí ruku Livii za krk. „Ne, spokojeně spinká,“ ujistí mě. „Někdo vás hledá,“ řekne druhá sestra a podívá se směrem na chodbu.

Anesteziolog z operačního sálu. „Ahoj, dobrý den, chtěl jsem vám jen říct, že Karinin stav vypadá líp, odvezli jsme ji zpátky na C-JIP na dialýzu, říkal jsem si, že byste to rád věděl.“ – „Moc vám děkuju,“ odpovídám. Nastříká si ruce dezinfekčním sprejem, promne si je a přijde blíž. Pohladí Livii jedním prstem po zádech. „Neskutečné, že, už otevřela očka?“ Podívám se na sestřičku, ta ale řekne: „Vy jste tatínek.“ – „Podle mě ještě ne,“ odpovím nejistě. „Naprostá bomba, když je poprvé otevřou,“ prohlásí a cestou ven mi ukáže palec nahoru. Takhle na mě palec zvedá jen Karin a můj otec. Sestřička se za ním lehce rozpačitě dívá: „Lékaři z jiných oddělení k nám takhle na návštěvu nechodí každý den, vy se asi znáte?“ – „Ani ne,“ odpovím.

Na sále 1 visí v dialyzačním přístroji sáček s Karininou krví. Krev proudí dovnitř a zase ven. Lékař, který jej obsluhuje, má podobně popelavou pleť jako vedoucí lékař v Söderské nemocnici, ale kostnatý je jako já nebo otec. Když se na přístroj zeptám, nadšeně spustí: „Čistí to krev od odpadních látek, stejný princip jako v Lavalově separátoru, to je ten, co oddělil smetanu od mléka.“ – „Aha, chápu.“ Jedna ze sester na neonatologii už stihla Livii vyfotografovat, fotku vyvolat a zalaminovat. Na obrázku leží Livia v inkubátoru s kyslíkovou hadičkou pod nosem. Má pusu po své mámě, rumělkovou pleť, zřetelnou prohlubeň uprostřed horního rtu a pod obrázkem stojí lihovkou napsáno: *Livia 20/3-12*. Hledám místo, kam bych fotku položil. Sestřička mě pozoruje. „Ukažte,“ řekne a natáhne se ke stojánku pro chirurgickou pásku. Navrhuje, abych ji připevnil na hliníkovou

příčku za postelí. „To ale Karin Livii neuvidí,“ poznamenám. „Ne, to máte pravdu, tak sem?“ navrhuje a vytáhne ohebné rameno stolní lampy. Nastavím kovovou paži a přilepím obrázek tak, aby visel šikmo nad Karin. Posadím se na stoličku a vezmu Karin za zápěstí. „Ahoj, lásko, chci ti jenom povědět, že se má Livia k světu.“ Koutkem oka vidím Perssona v jeho světle modré lékařské košili. „Většinou sám doporučuju, aby si blízcí s pacienty povídali, jen tak dál,“ říká a dívá se na fotografii. „Gratuluju vám k dceři,“ dodá. „Děkuju,“ odpovím. „Tome, můžu vás na chvíli s pár drobnostmi vyrušit?“ – „Stalo se něco?“ – „Ne, nebojte se, jde o vás.“ Když se ke mně nakloní, ruce mu spočívají na břiše jako knězi. „Mám za sebou podobné zkušenosti, seděl jsem takhle úplně stejně jako vy,“ říká a soucitně pomrkává. „Aha, chápu, děkuju mockrát.“ – „Musíte si teď pamatovat tři věci, jenom tři, tři důležité věci,“ vysvětluje mi, poposedne si a pokračuje stejně důrazně: „Zprvė spánek, musíte spát, jinak to nevydržíte, zadruhé jídlo, nesmíte zapomínat jíst, jezte, jinak to nezvládnete, a zatřetí, odcházejte z nemocnice tak částo, jak to jenom půjde, jinak se z toho zblázníte.“

V chodbě u výtahů cestou na neonatologii potkávám Davida. Potí se, funí a třesou se mu ruce jako obvykle, trpí jakousi vrozenou nervozitou, která jako zázrakem zmizí, jakmile potká někomu cizího. V tu chvíli se stane sebevědomým a výřečným. Přinesl s sebou medvídku pro Livii, vyndává ho z igelitového sáčku jako nějakou kuriozitu, na kterou natrefil po cestě. Sestřička posadí medvěda na polici nad inkubátor. „Děkuju, Davide, je krásnej,“

říkám. Pozoruje mě, on sedí, já chovám Livii v náručí. Položí sestřičce několik otázek. Ona se pak zeptá: „A vy máte děti?“ – „Dceru, před pár týdny jí byly dva, tady Tom je její kmotr.“ – „Ježíš, promiň, Davide, to je trapný,“ vyhrknu. David se směje a opácí: „Myslel bych si o tobě jenom to nejhorší, jedině kdyby sis vzpomněl na svoje vlastní narozeniny.“ Otočí se na sestřičku: „Tomovi totiž bude za tři dny třicet čtyři, očividně o tom nemá ani tucha.“ – „Karin se mě vlastně před několika dny ptala, co bych si přál,“ řeknu. David si vyndá zpoza rtu dávku žvýkacího tabáku a založí si ruce za oholenou lebku. Když je smutný nebo když zvažní, začne připomínat lachtana.

Naproti výtahům se nachází rodinný pokoj neonatologického oddělení. Na rozdíl od pokojů pro příbuzné na C-JIPu je prostorný a velkoryse zařízený. U oválného stolu stojí velká mátově zelená sedací souprava, je tu plochá televize, dva podlouhlé jídelní stoly, barový pult, myčka, mrazák, lednička, dřez, několik mikrovlnek a množství hraček. Moje noclehárna je za zdí kuchyně, vejde se sem právě tak postel a skříňka na věci, výhled mám do vnitřního dvora, keře, stromy a pouliční lampy, obklopené vysokými cihlovými fasádami. David si lehl na pohovku a dal se do práce na notebooku. „Jak je na tom vlastně Karin teď?“ ptá se. „Beze změny,“ odpovím. „Viděli už její rodiče Livii?“ – „Ještě ne, ani Karin ještě neviděli, nejradši by samozřejmě seděli u ní, řekl jsem jim, že ji můžou přijít pozdravit zítra, ale připadá mi, že to vůči Karin není fér, chtěla, abych u ní byl jenom já.“ – „Chápu, ale nemyslíš, že je pro ně těžký nemocet ke Karin vůbec?“ ptá se. „Není to žádný dítě, Davide, tvoříme rodinu, přišlo by

mi zvláštní, kdyby u ní vysedávali, ten zatracenej pokoj, ve kterým leží, už pomalu patří k našemu bytu.“ – „Pořád je to jejich dcera,“ namítá David. „Je to moje Karin,“ odpovím. „Jasně, to je pravda.“ – „O tomhle rozhoduju já. A Karin. Víím, že je to pro ni taky důležitý, chtěla, abych u její postele seděl jenom já,“ řeknu. „Tome, já tě znám, chápu, jak strašně těžký tohle je, celý je to šílený, ale podle mě bys udělal dobře, kdybys jim dovolil za ní zajít.“ – „Není to úplně snadný, Davide.“ – „A co je na tom těžkýho, máte spolu přece hezkej vztah, ne?“ – „To jo, to máme, jenže Davide, já se o tom teď nemám sílu bavit, jsem tak strašně unavený,“ řeknu místo odpovědi. „Uděláš dobře, když je necháš za ní zajít, Karin by to tak taky brala,“ dodá. Posadím se vedle něj. David si sundá sluchátka. „Můžeš tady dneska přespat?“ zeptám se. – „Jestli chceš, pochopitelně, musím se jenom nejdřív domluvit s Kristinou.“ – „Děkuju, Davide.“ – „Ale strašně chrápu.“ – „To nevádí,“ opáčím. „Tome, jdi si lehnout, musím ještě trochu pracovat. A jestli nebudu moct zůstat přes noc, počkám tady aspoň, dokud neusneš, neměl bys teď zůstat sám.“ David se obrátí na bok a podívá se na mě. „Do háje, Tome, ty musíš být strašně unavený, máš úplně rudý oči.“ „Minulej víkend si Karin malovala nehty na nohou a smála se u jednoho dílu Show Sarah Silvermanový, šlo to tak děsně rychle, vůbec to nechápu,“ říkám. „Jo, je to neuvěřitelný.“ – „Řehtala se,“ zdůrazním. „Má ráda Silvermanovou?“ – „Řehtala se,“ zopakuju ještě jednou.

Ve čtvrt na jednu se vydám zpátky na C-JIP, abych Karin popřál dobrou noc. Ženský hlas z výtahových reproduktorů oznamuje: